

12. 10. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přeshraniční přemístění sídla společnosti dle novely zákona o přeměnách

Dne 1.1.2012 nabyla účinnosti novela zákona o přeměnách č 355/2011[1] (zákon č. [152/2008](#) Sb. ve znění pozdějších novel, dále jen „ZPřem“). Tato novela kromě zásadních změn týkajících se veškerých přeměn přinesla i revoluční institut přemístění sídla společnosti z a do České republiky. Přitom přemístění sídla dle ZPřem může, ale nemusí obnášet i změnu právní formy dané společnosti.[2]

Dosavadní úprava obsažená v obchodním zákonku sice počítala s možností přesídlení společnosti, nicméně podmiňovala její existencí mezinárodní smlouvy, která by toto přemístění upravovala. Vzhledem k tomu, že žádná taková mezinárodní smlouva dle našich informací neexistuje, nebylo v praxi toto ustanovení využíváno. Uvedenou novelou ZPřem tak došlo k zavedení institutu českému právu dosud v praxi neznámému.

Uvedená úprava ZPřem se vztahuje pouze na právnické osoby se sídlem v některém z členských států EU. I nadále tedy nebude možné přemísťovat sídlo z třetích států (resp. do třetích států). V tomto směru je tedy i nadále nutno postupovat buď cestou likvidace existující společnosti a založení nové entity v cílovém státě či přeshraniční fúze.

Mezi úpravou přemístění sídla dle ZPřem do ČR a z ČR je rozdíl jak co do vyžadovaných dokumentů tak i co do procesního postupu. Tento rozdíl je logicky zapříčiněn tím, že český zákonodárce nemůže z pohledu suverenity státu upravovat podmínky jednání zahraničních právnických osob (např. co do schvalování projektu apod.).

V obecné rovině se na přemístění sídla použijí vedle speciálních ustanovení V. hlavy části páté ZPřem i úprava regulující samotnou změnu právní formy, příp. úprava přeshraniční přeměny a obecné části ZPřem.

Evropský rozměr

Není bez zajímavosti, že k zavedení tohoto institutu došlo ze strany českého zákonodárce na základě rozhodnutí ESD ve věci Cartesio[3] (viz důvodová zpráva k novele ZPřem). Tato iniciativa českého zákonodárce je podivuhodná, i s přihlédnutím ke skutečnosti, že Parlament má mnohdy potíže i s transpozicí směrnic, kterou je povinen provádět.

Možná příčina může spočívat i v tom, že Evropský parlament se dlouhodobě pokouší přimět Evropskou komisi k vytvoření návrhu 14. směrnice, jež by právě upravovala možnost přeshraničního přemístění sídla. Je tedy možné, že český zákonodárce, předvídáje nutnost budoucí transpozice připravované směrnice, zaujal k této otázce aktivní postoj a zakotvil úpravu tohoto institutu s předstihem. Určitou roli v tomto ohledu ale sehrála zjevně i judikatura ESD, který kromě Cartesia i v

jiných případech dovedl přípustnost (byť třeba i jen nepřímo) příhraničního přemístění sídla.

Podmínky k přemístění sídla do České republiky

Přemístění sídla zahraniční právnické osoby do České republiky je podmíněno několika skutečnostmi. První podmínkou je, že tento přesun je umožněn právním řádem státu, v němž právnická osoba aktuálně sídlí, a zároveň i právním řádem státu, kterým se řídí vnitřní právní poměry společnosti. Další podmínkou je, že společnost musí při přesunu sídla změnit svou právní formu na českou společnost, případně na české družstvo. V neposlední řadě je nezbytné, aby se vnitřní právní poměry společnosti řídily českým právním řádem. Všechny tyto podmínky považujeme z hlediska právní jistoty českých subjektů, které budou navazovat obchodní vztahy s přemístěnou společností, za adekvátní a přiměřené.

Nad rámec uvedeného požaduje ZPřem k přemístění sídla společnosti do České republiky ještě to, aby nebyla společnost v likvidaci ani proti ní nebylo zahájeno v žádném členském státě insolvenční řízení. I tento požadavek považujeme za oprávněný. Společnostem by nemělo být umožněno nebo usnadněno, aby se vyhnuly negativním důsledkům způsobeným jejich předchozí neúspěšnou podnikatelskou činností.

ZPřem ve vztahu k přemístění sídla společnost do České republiky akcentuje zejména zásady zachování základního kapitálu (ověření jeho existence / výše). Jednak ZPřem vyžaduje, aby v případě že nebyly dosud plně splaceny vklady společníků do základního kapitálu, lhůta stanovené pro splacení, odpovídala maximálním lhůtám stanoveným pro danou společnost českým právním řádem. Dále při změně právní formy v důsledku přemístění sídla je u společnosti s ručením omezeným či akciové společnosti nezbytné nechat jmění společnosti ocenit znalcem. Výše základního kapitálu v takovém případě nemůže být vyšší než hodnota jmění zjištěná posudkem znalce. V neposlední řadě v případě, že vlastní kapitál nedosáhne výše základního kapitálu v zahajovací rozvaze ke dni zápisu do obchodního rejstříku, jsou společníci povinni takto zjištěný rozdíl doplatit bez zbytečného odkladu.

Podkladem pro zápis změny sídla společnosti do České republiky je osvědčení vydané notářem. ZPřem upravuje náležitosti takového osvědčení, resp. podmínky jeho vydání (blíže viz §384d ZPřem).

Zvláštní úprava existuje rovněž ve vztahu k účinkům přemístění sídla. Ty nastávají buď zápisem do českého obchodního rejstříku, případně výmazem ze zahraničního, pokud s výmazem jsou dle zahraničního právního řádu spojeny právní účinky změny právní formy.

Podmínky k přemístění sídla z České republiky do jiného státu EU

Ve vztahu k přemístění sídla do zahraničí ZPřem stanoví, že osobní statut společnosti a její právní forma se mohou i po přemístění sídla nadále řídit českým právním řádem. Tato možnost je ovšem podmíněna tím, že neexistuje odlišná úprava ve státě, do něž právnická osoba své sídlo přemísťuje. I ve vztahu k přemístění sídla do zahraničí počítá ZPřem se změnou právní formy na takovou, kterou upravuje právní řád státu, do něž má společnost své sídlo přemístit.

ZPřem výslovně zakazuje přemístění sídla v situaci, kdy by společnost byla v likvidaci či proti ní bylo zahájeno insolvenční řízení.

Kromě standardních podmínek nezbytných pro jakoukoli přeměnu upravuje ZPřem ve vztahu k přemístění sídla speciální náležitosti, které musí splňovat projekt přemístění sídla. V něm by měly být reflektovány mimo jiné i důsledky na právo vlivu zaměstnanců, práva na ochranu společníků stejně jako i věřitelů. Na rozdíl od jiných typů přeměn je lhůta pro publikaci projektu prodloužena o jeden měsíc.

Stejně jako u přemístění sídla do České republiky i v případě přesídlení opačným směrem je nezbytné notářské osvědčení. První z nich slouží k osvědčení splnění podmínek pro přemístění, druhé pak pro zápis do obchodního rejstříku.

Účinky přemístění sídla a změny zakladatelských dokumentů nastávají zápisem do zahraničního obchodního rejstříku, nestanoví-li právo tohoto státu něco jiného. Jinak nastanou účinky v souladu s pravidly daného státu, případně výmazem společnosti z českého rejstříku.

Závěr

Možnost přemístění sídla obchodní společnosti a družstva zavedená novelou ZPřem lze jistě uvítat. Byť je její užití limitováno korespondující úpravou jiného členského státu EU, jsme toho názoru, že jejím přijetím došlo k zavedení dalšího funkčního institutu do českého právního řádu, pomocí něž lze dosáhnout přeshraničního přemístění sídla. Nakolik si společnosti zvolí tuto cestu, nebo budou postupovat osvědčenou metodou přeshraniční fúze (příp. prostřednictvím Societas Europaea) zatím není možné určit. Dosud je nám známo pouze jediné přemístění sídla společnosti za využití nové úpravy ZPřem. V daném případě se jednalo o přemístění společnosti s ručením omezeným z Itálie do České republiky.

Jak je nicméně vidět, i přes existující českou úpravu bude v některých ohledech nutno přihlídnout i k zahraniční úpravě. To může být v některých případech problematické. Zejména s ohledem na účinky přemístění sídla resp. účinnosti změny zakladatelských dokumentů mohou nastat určité výkladové potíže. Domníváme se, že většina českých orgánů bude počítat jako s okamžikem účinnosti přemístění sídla s okamžikem zápisu společnosti do českého (příp. zahraničního) obchodního rejstříku, neboť nebude pravděpodobně v moci úřadů ověřovat, jaká je úprava zahraniční.

JUDr. Miroslav Pokorný, LL.M.,
advokát

Mgr. Helena Chadimová,
advokátní koncipientka

nám. Republiky 1079/1a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 996 500

Fax: +420 225 996 555

e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu

[1] Zákon č. č 355/2011 Sb.

[2] Prof. JUDr. Jan Dědič, Obchodněprávní revue č 1/2012, str. 10.

[3] Rozsudek Evropského soudního dvora C-210/06 CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)